EVROPSKI PARLAMENT

2004 *2009*

Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve

2007/2145(INI)

12.9.2008

OSNUTEK POROČILA

o razmerah na področju temeljnih pravic v Evropski uniji 2004 – 2007
(2007/2145(INI))

Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve

Poročevalec: Giusto Catania

PR_INI

VSEBINA

Stran

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA 3

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o razmerah na področju temeljnih pravic v Evropski uniji 2004 – 2007 (2007/2145(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju „Listina o temeljnih pravicah“) s 7. decembra 2000, sprejete 12. decembra 2007,

– ob upoštevanju ciljev o Uniji kot območju svobode, varnosti in pravice ter izvajanju načel svobode, demokracije, spoštovanja temeljnih pravic in načel pravne države, zapisanih v členih 6 in 7 pogodbe o Evropski uniji (EU),

– ob upoštevanju bistvenih novosti, o katerih so se vlade držav članic sporazumele 13. decembra 2007 in jih potrdile s podpisom lizbonske pogodbe, med katerimi je v prvi vrsti pravno zavezujoča narava listine o temeljnih pravicah in obvezen pristop k Evropski konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin,

– ob upoštevanju Direktive 2000/43/ES Sveta z dne 29. junija 2000 o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost[1] in Direktive 2000/78/ES Sveta z dne 27. novembra 2000 o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu[2],

– ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 168/2007 z dne 15. februarja 2007 o ustanovitvi Agencije Evropske unije za temeljne pravice[3] (v nadaljevanju „Agencija za temeljne pravice“),

– ob upoštevanju poročil Agencije za temeljne pravice in Evropskega centra za spremljanje rasizma in ksenofobije ter poročil nevladnih organizacij (NVO),

– ob upoštevanju odločitev Sodišča Evropskih skupnosti in Evropskega sodišča za človekove pravice,

– ob upoštevanju letnih poročil o razmerah na področju temeljnih pravic v Evropski uniji, ki jih je pripravljala mreža neodvisnih strokovnjakov Evropske unije,

– ob upoštevanju poročil organov Sveta Evrope, zlasti poročil o stanju na področju človekovih pravic parlamentarne skupščine in komisarja za človekove pravice Sveta Evrope,

– ob upoštevanju resolucij s področja temeljnih in človekovih pravic,

– ob upoštevanju javnih sej in izmenjav mnenj, ki jih je Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve organiziral kot pripravo na to resolucijo, zlasti tiste z 8. oktobra 2007 s sodniki ustavnih in vrhovnih sodišč in z 19. maja 2008 s komisijo za človekove pravice Sveta Evrope,

[1] UL L 180, 19.7.2000, str. 22.
[2] UL L 303, 2.12.2000, str. 16.
[3] UL L 53, 22.2.2007, str. 1.

– ob upoštevanju člena 45 svojega poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve in mnenja Odbora za kulturo in izobraževanje (A6-0000/2008),

A. ker člen 6 pogodbe o Evropski uniji to utemeljuje kot skupnost vrednost, ki spoštuje temeljne pravice, kakršne zagotavlja Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin in ki izhajajo iz skupnih ustavnih tradicij držav članic,

B. ker se Evropski parlament kot zbor neposredno izvoljenih predstavnikov državljanov Unije zaveda svoje velike odgovornosti pri uresničevanju teh načel, zlasti zato, ker je po zdaj veljavnih pogodbah pravica do pritožbe posameznika pred sodišči Skupnosti zelo omejena,

C. ker je vzpostavitev postopka nadzora nad združljivostjo zakonodajnih predlogov z Listino o temeljnih pravicah ena nujnih posledic njenega sprejetja 7. decembra 2000, kot je to priznala Komisija, ko je leta 2001 sprejela določbe s tega področja, in kot je Parlament na to opozoril ob sprejetju resolucije s 15. marca 2007 o spoštovanju Listine o temeljnih pravicah v zakonodajnih predlogih Komisije: metodologija sistematičnega in strogega nadzora,

D. ker se lizbonska pogodba, ki je v postopku ratifikacije, izrecno sklicuje na Listino o temeljnih pravicah in ji podeljuje enako pravno vrednost, kot jo imajo pogodbe,

E. ker bodo v primeru, če bi listina postala del primarne zakonodaje Unije, v njej opredeljene pravice postale zavezujoče, in sicer s sekundarno zakonodajo, s katero se bodo začele izvajati,

F. ker je Listina o temeljnih pravicah neodvisno od svojega pravnega statusa z leti postala vir navdiha za sodno prakso evropskih sodišč, kot so Sodišče prve stopnje in Sodišče Evropskih skupnosti, Evropsko sodišče za človekove pravice, ter številnih ustavnih sodišč,

G. ker je za resnično „kulturo temeljnih pravic“ v Uniji treba razviti globalni sistem njihovega nadzora, vanj pa vključiti Svet in odločitve, sprejete v okviru medvladnega sodelovanja, saj varovanje temeljnih pravic ne pomeni le formalnega spoštovanja pravil, pač pa predvsem njihovo aktivno promocijo, pomeni pa tudi posredovanje v primeru kršitev ali nezadovoljivih ukrepov v državah članicah,

Uvod

1. meni, da sta učinkovito varovanje in promocija temeljnih pravic temelj demokracije v Evropi in bistveni pogoj za utrditev evropskega območja svobode, varnosti in pravice;

2. obžaluje, da se države članice še vedno izmikajo temu, da bi njihove politike in prakse s področja človekovih pravic nadzirali na evropski ravni, ter poskušajo varovanje teh pravic omejiti na povsem notranji okvir, kar škoduje aktivni vlogi Evropske unije kot zagovornice človekovih pravic v svetu in jemlje verodostojnost zunanji politiki EU glede obrambe temeljnih pravic;

3. opozarja, da je v skladu s členom 6(2) pogodbe o EU naloga Evropskega sodišča, da zagotovi spoštovanje temeljnih pravic, kot izhajajo iz skupnih ustavnih tradicij držav članic in Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, pa tudi drugih instrumentov mednarodnega prava;

4. poudarja, da se Evropsko sodišče pri svoji sodni praksi glede temeljnih pravic sicer lahko zgleduje po skupnih ustavnih tradicij držav članic, vendar pa iz tega države članice ne morejo sklepati, da bodo – ker naj bi listina o temeljnih pravicah zagotavljala nižjo raven zaščite nekaterih pravic, kot jo zagotavlja njihova ustava, – znižale njihovo raven;

5. izraža zadovoljstvo nad členom 53 listine, v skladu s katerim lahko Evropsko sodišče da pravno podlago temeljnim pravicam in s tem poglobi svojo sodno prasko s tega področja, kar je bistvenega pomena za možni prihodnji razvoj evropskega prava;

Splošna priporočila

6. meni, da mora biti uresničevanje temeljnih pravic cilj vseh evropskih politik; ocenjuje, da bi jih morale institucije Evropske unije s tem namenom aktivno promovirati in varovati ter jih v celoti upoštevati pri pripravi in sprejemanju zakonodaje;

7. izraža zadovoljstvo nad ustanovitvijo Agencije za temeljne pravice, ki predstavlja prvi korak do tega, da se ugodi prošnji Evropskega parlamenta po vzpostavitvi združenega pravnega in institucionalnega okvira, s pomočjo katerega bo Listina o temeljnih pravicah postala učinkovita in bo zagotovljena skladnost s sistemom, ki ga vzpostavlja Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin; vseeno opozarja, da je skupno letno poročilo o človekovih pravicah, ki ga je do leta 2005 pripravljala in objavljala mreža neodvisnih strokovnjakov s področja temeljnih pravic, ocenjevalo uporabo vseh pravic, ki jih priznava listina, v vsaki od držav članic, zato je zaskrbljen nad dejstvom, da bi omejeni mandat Agencije za temeljne pravice in razpustitev mreže lahko iz sistematične preiskave izključila celo vrsto pomembnih področij politike človekovih pravic v Evropi, zlasti protiteroristične politike, slabo ravnanje in uporabo sile s strani policije, pravico do pravičnega sojenja, nasilje nad ženskami in trgovino z ljudmi;

8. glede omenjenega mandata Agencije za temeljne pravice poudarja, da vprašanj v zvezi s človekovimi pravicami ni mogoče umetno deliti po področjih prvega, drugega in tretjega stebra, kakor so se države članice odločile, da opredelijo pristojnosti Evropske unije, saj temeljne pravice tvorijo neločljivo celoto in so medsebojno neodvisne; meni, da je zaradi

tega nujno potrebno, da Komisija in Svet v sodelovanju z Agencijo za temeljne pravice najprej pridobijo celovit pregled nad posebej zaskrbljujočimi vprašanji na področju človekovih pravic v državah članicah, ki bo presegel strogo evropski okvir, in se pri tem ne omejita na aktualne teme Evropske unije ali na posamezne pravne in politične instrumente, ugotovita, kateri so ponavljajoči se oziroma trenutni problemi na področju človekovih pravic v državah članicah, pri čemer pa upoštevata vse obstoječe mehanizme na mednarodni in evropski ravni;

9. poziva Komisijo in Svet, naj uporabita informacije, ki jih bodo – zahvaljujoč spremljanju po Evropski uniji –zagotovili Agencija za temeljne pravice, Svet Evrope, nadzorni organi OZN, nacionalni inštituti za človekove pravice in NVO-ji, ter jih pretvorita v popravne ukrepe ali preventivni pravni okvir;

10. si pridržuje nalogo, da bo redno spremljal delo Agencije za temeljne pravice po Evropski uniji in obravnaval vprašanja v zvezi s človekovimi pravicami, ki ne spadajo v pristojnost agencije, ter Komisijo poziva, naj ravna enako v skladu s svojo vlogo varuhinje pogodb;

11. poziva Svet, naj v prihodnje v letna poročila o človekovih pravicah po svetu vključi analizo razmer po svetu, pa tudi v vsaki od držav članic; ocenjuje, da bi takšna skupna analiza jasno pokazala, da se Unija pri varovanju človekovih pravic enakovredno angažira znotraj in zunaj svojih meja, s tem pa bi se izognili nevarnosti različne obravnave po posameznih primerih (dvojna merila);

12. poziva države članice, naj sprejmejo ukrepe, s katerimi bodo nacionalni inštituti za človekove pravice, ustanovljeni po „pariških načelih“ OZN, dobili neodvisni status do izvršne oblasti in zadostna finančna sredstva, zlasti ob upoštevanju dejstva, da je ena od funkcij teh organov pregledati politike človekovih pravic, da bi se preprečile kršitve in predlagale izboljšave, saj vemo, da se učinkovitost meri predvsem s preprečevanjem in ne le z reševanjem problemov;

13. vztraja, da bi moral Svet ad hoc delovno skupino o temeljnih svoboščinah in državljanstvu preoblikovati v stalno delovno skupino, ki bi delovala vzporedno z delovno skupino za človekove pravice (COHOM), Komisijo pa poziva, naj listnico za človekove pravice in temeljne svoboščine zaupa enemu samemu komisarju;

14. opozarja, da je po njegovem mnenju s političnega vidika zelo pomembno, da se pojem promocije temeljnih pravic med zastavljene cilje vključi vsakič, ko se poenostavlja ali na novo organizira pravni red Skupnosti; poziva, naj se ob vsaki novi politiki, zakonodajnem predlogu in programu pripravi spremlja ocena učinka glede spoštovanja temeljnih pravic, ki bo tvorila sestavni del obrazložitve predloga;

15. poziva predsedujoče države Svetu, naj organizirajo forum nevladnih organizacij s področja človekovih pravic, da bodo lahko civilna družba in evropske institucije poglobljeno razpravljale o vprašanjih v zvezi s človekovimi pravicami v državah članicah; poudarja, da mora biti forum odprt kar najširšemu krogu udeležencev;

Sodelovanje s Svetom Evrope in drugimi mednarodnimi institucijami in organizacijami za varovanje človekovih pravic

16. izraža zadovoljstvo nad možnostjo pristopa Unije k Evropski konvenciji za človekove pravice, čeprav sam pristop ne bo prinesel bistvenih sprememb, saj „ko se pred Sodiščem Evropskih skupnosti obravnavajo vprašanja v zvezi s pravicami in svoboščinami, zapisanimi v Evropsko konvencijo o človekovih pravicah, je ta v pravnem redu Unije že deležna resnične materialne oblike“[1];

17. opozarja na osrednjo vlogo institucij in mehanizmov nadzora Sveta Evrope s področja človekovih pravic, pa tudi na njegove različne konvencije; izrecno poziva vse institucije Unije in Agencijo za temeljne pravice, naj črpajo iz te izkušnje in mehanizme upoštevajo, jih vključijo v svoje delovne postopke in uporabijo merila, ki jih je razvil Svet Evrope, pa tudi druge otipljive rezultate njegovega dela; obljublja, da bo izkoristil vse možnosti, ki jih odpira memorandum o soglasju med Svetom Evrope in Evropsko unijo;

18. poziva h krepitvi sodelovanja med različnimi institucijami in organizacijami, ki delujejo na področju varovanja temeljnih pravic na evropski in mednarodni ravni;

19. ponovno poudarja, da je za verodostojnost Evropske unije v svetu zelo pomembno, da ne uporablja „dvojnih meril“ med zunanjo in notranjo politiko;

20. meni, da četudi Evropska unija kot taka ni pogodbenica, so pa vse njene države članice pristopile h konvencijam in drugim mednarodnim pravnim instrumentom s področja varovanja temeljnih pravic, ji to vseeno nalaga obveznost, da se podredi njihovim določbam in priporočilom organov, ustanovljenih z njimi, če pravo Unije ne ponuja enakovredne ali večje zaščite; želi, da se Sodišče s svojo sodno prakso pridruži takšnemu pristopu;

21. priporoča Evropski uniji, naj sklene sporazume o sodelovanju z mednarodnimi institucijami in organizacijami za varovanje temeljnih pravic, zlasti z uradom visokega komisarja OZN za človekove pravice in drugimi organi te organizacije, ki delujejo na tem področju, pa tudi z uradom za demokratične institucije in človekove pravice ter visokim komisarjem za narodnostne manjšine Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi;

Človekove pravice in varnost

22. poudarja potrebo po oceni in polnem spoštovanju temeljnih pravic in osebnih svoboščin v skladu z razvojem pristojnosti Unije; glede na to ocenjuje, da sta cilja spoštovanja temeljnih pravic in zagotavljanja skupne varnosti združljiva in da se z ustreznimi politikami lahko izognemo temu, da bi represivni pristop ogrozil osebne svoboščine;

23. močno opozarja na pravico oseb, ki jim je bila odvzeta prostost, do vseh pravnih jamstev in pomoči diplomatskih predstavništev držav, katere državljani so, ter do storitev neodvisnega tolmača;

[1] Svet Evrope – Evropska unija: „Ena sama ambicija za evropsko celino“, poročilo Jean-Clauda Junckerja, 11. april 2006, str. 4.

24. izraža zaskrbljenost nad dejstvom, da mednarodno sodelovanje v boju proti terorizmu pogosto privede do nižje stopnje varovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ter meni, da bi morala EU na mednarodni ravni odločneje ukrepati pri promociji resnične strategije, osnovane na celovitem spoštovanju mednarodnih standardov in obveznosti s področja človekovih pravic; meni, da mora takšna strategija upoštevati potrebo po učinkovitem pravnem nadzoru obveščevalnih služb, da ne bi prihajalo do tega, da bi bile informacije, pridobljene z mučenjem ali slabim ravnanjem oziroma pod drugimi pogoji, ki ne ustrezajo mednarodnim merilom v zvezi s človekovimi pravicami, uporabljene kot dokaz v sodnih postopkih, vključno s preiskavo;

25. izrecno poziva institucije EU in države članice, naj začnejo izvajati priporočila iz resolucije Evropskega parlamenta z dne 14. februarja 2007 o domnevni uporabi evropskih držav za prevoz in nezakonito pridržanje ujetnikov s strani ameriške obveščevalne agencije Cia[1], ki so bila oblikovana zato, da se osvetli vloga držav članic pri nezakoniti praksi izrednih izročitev;

Diskriminacjia

Splošni pregled

26. vztraja na razliki med varstvom manjšin in protidiskriminatornim politikam; meni, da so enake možnosti temeljna pravica vsakega človeka, ne privilegij, in zlasti ne državljanov ene izmed držav članic; ob tem ocenjuje, da se je treba vsakršni obliki diskriminacije zoperstaviti enako intenzivno;

27. poziva države članice in Komisijo, naj v celoti sledijo priporočilom, ki jih je Agencija za temeljne pravice oblikovala v poglavju 7 svojega prvega letnega poročila[2];

28. z zaskrbljenostjo spremlja nezadovoljivo stanje pri izvajanju protidiskriminatornih politik in v tem oziru podpira oceno iz poročila za leto 2008 agencije; odločno poziva države članice, ki tega še niso storile, naj začnejo konkretno izvajati te politike, zlasti direktivo 2000/43/ES in direktivo 2000/78/ES, in opozarja, da direktivi opredeljujeta minimalni standard, zato bi morali biti temelj, na katerem se bo gradila obsežna politika proti različnim oblikam diskriminacije;

29. poziva države članice, ki tega še niso storile, naj ratificirajo protokol št. 12[3] k Evropski konvenciji o človekovih pravicah, saj predpisuje splošno prepoved vsakršne diskriminacije in zagotavlja, da noben javni organ ne bo proti nikomur izvajal diskriminacije na kateri koli podlagi; takšne določbe zaenkrat ni v nobenem veljavnem pravnem aktu Evropske unije ali Sveta Evrope;

30. poziva Komisijo, naj nadaljuje s pripravami predloga zakonodajnega paketa, ki naj bi med drugim vključeval do sedaj prelagani predlog razširitve področja uporabe direktive 2000/43/ES na vse druge oblike diskriminacije, s čimer bi se začel izvajati člen 21 Listine

[1] UL C 287 E, 29.11.2007, str. 309.
[2] Poročilo za leto 2008 Agencije za temeljne pravice, objavljeno 24. junija 2008
[3] Protokol št. 12 h Konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisan 4. novembra 2000.

o temeljnih pravicah, ki omogoča več manevrskega prostora kot člen 13 pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, saj so v njem omenjeni dodatni primeri diskriminaciji – barva, socialni izvor, genetske značilnosti, jezik, politično ali drugo prepričanje, pripadnost narodnostni manjšini, lastnina ali rojstvo; ponovno vztraja na dejstvu, da dopustiti preferenčno obravnavo določenih vrst diskriminacije na zakonodajni ravni vodi v vzpostavitev nekakšne hierarhije med temi vrstami, čemur pa ne bi smelo biti tako;

31. poziva Komisijo, naj Agencijo za temeljne pravice vključi v protidiskriminatorni zakonodajni proces Skupnosti in ji omogoči pomembno vlogo tako, da ji bo redno zagotavljala najnovejše in natančne informacije, primerne za pripravo dodatnih predpisov, ter jo bo za mnenje zaprosila že v pripravljalni fazi oblikovanja osnutkov zakonodajnih aktov;

32. poziva Svet, naj naredi vse za dosego sporazuma o predlogu Komisije za okvirni sklep Sveta o boju proti nekaterim oblikam in izrazom rasizma in ksenofobije v skladu s kazenskim pravom[1]; opozarja na svoje mnenje s 14. novembra 2007[2], ki je naklonjeno temu predlogu; poziva Komisijo, naj po posvetovanju z Agencijo za temeljne pravice predlaga podoben zakonodajni akt za boj proti homofobiji;

33. izraža zaskrbljenost zaradi slabega poznavanja protidiskriminatorne zakonodaje v državah članicah ter Komisijo in države članice poziva, naj podvojijo napore za njeno boljše poznavanje; hkrati opozarja na dejstvo, da je zakonodaja učinkovita le, če državljani brez težav lahko dostopajo do sodišč, saj je sistem varovanja, predviden s protidiskriminatornimi direktivami, odvisen od pobud žrtev;

34. meni, da mora boj proti različnim oblikam diskriminacije presegati zgolj zakonodajne instrumente in pravna sredstva ter nujno temeljiti na izobraževanju, spodbujanju najboljših praks in obveščevalnih akcijah, katerih cilj bo doseči splošno javnost ter tista področja in sektorje, kjer prihaja do diskriminacije; poziva nacionalne in lokalne javne organe, naj pri izobraževalnih akcijah in promociji protidiskriminatornih politik uporabljajo izobraževalne pripomočke, ki jih pripravljata Agencija za temeljne pravice in Svet Evrope;

35. poudarja, da pojma aktivnega ukrepanja, ki priznava dejstvo, da nekateri primeri učinkovitega ukrepanja v boju proti različnim oblikam diskriminacije zahtevajo aktivne posege organov za ponovno vzpostavitev resno kompromitiranega ravnotežja, ne moremo skrčiti na pojem kvot; poudarja, da tovrstno ukrepanje lahko v praksi poteka v najrazličnejših oblikah, kot so zajamčen razgovor za službo, prednostni dostop do usposabljanja za delovno mesto tam, kjer so nekatere skupnosti premalo zastopane, prednostno informiranje o prostih delovnih mestih za nekatere skupnosti in večje upoštevanje strokovnih izkušenj v primerjavi s samimi kvalifikacijami;

36. meni, da je zbiranje podatkov o položaju manjšin in prikrajšanih skupin pomembno, kakor je bilo to poudarjeno v več poročilih Evropskega centra za spremljanje rasizma in ksenofobije in Agencije za temeljne pravice; poziva države članice, naj javno objavijo podrobne statistične podatke o rasnih kaznivih dejanjih ter pripravijo raziskave o kaznivih

[1] (11522/2007 – C6-0246/2007 – 2001/0270(CNS))
[2] A6-0444/2007

dejanjih in/ali žrtvah kaznivih dejanj, ki bodo omogočile zbiranje količinskih in primerljivih podatkov o žrtvah teh kaznivih dejanjih;

Manjšine

37. opozarja, da se je z nedavnimi širitvami EU petdesetim manjšinskim skupnostim, ki so živele v EU petnajsterice držav, pridružilo skoraj sto manjšinskih skupin, ter poudarja, da so bile v državah članicah srednje in vzhodne Evrope zaradi nizkega deleža priseljencev, beguncev in tujcev iz tretjih držav in zaradi vidnejše navzočnosti manjšinskih skupin (ki tam od nekdaj živijo) politike priseljevanja in integracije ločene od politik, ki zadevajo manjšine;

38. poudarja, da politika Skupnosti ne pozna skupnih meril glede pravic nacionalnih manjšin, prav tako pa EU nima skupna opredelitve v zvezi s pripadnostjo nacionalni manjšini; priporoča oblikovanje takšne opredelitve na evropski ravni na osnovi priporočila Sveta Evrope št. 1201 iz leta 1998;

39. meni, da so osebe brez državljanstva, ki v državah članicah prebivajo za stalno, v Evropski uniji v izrednem položaju, saj so v nekaterih državah članicah podvržene neupravičenim ali ne ravno potrebnim zahtevam, zaradi česar so v primerjavi z državljani večinske skupnosti v diskriminatornem položaju; od vseh zadevnih držav članic zato zahteva, da ratificirajo konvenciji Združenih narodov o statusu oseb brez državljanstva in zmanjševanju njihovih primerov (1954, 1961); zahteva od držav članic, ki so v 90. letih postale samostojne ali znova pridobile samostojnost, da vse osebe, ki so na njihovem ozemlju prebivale pred neodvisnostjo, obravnavajo na enak način kot večinske skupine, ter jih poziva, naj v zvezi z vprašanji, s katerimi se srečujejo žrtve diskriminatornih praks, sistematično sprejemajo pravične odločitve, ki bodo temeljile na priporočilih mednarodnih organizacij;

Romi

40. meni, da je treba romsko skupnost posebej zaščititi, saj je po širitvi Unije postala ena največjih manjšin v EU; poudarja, da je bila ta skupnost v preteklosti potisnjena na rob družbe in se zaradi diskriminacije in izključenosti ni mogla razvijati na nekaterih ključnih področjih, s čimer se je njen položaj še poslabšal;

41. ocenjuje, da sta socialna izključenost in diskriminacija romskih skupnosti gotovo dejstvo navkljub pravnim, političnim in finančnim instrumentom, ki so bili vzpostavljeni za boj proti njima; ugotavlja, da dosedanja razpršena in neusklajena prizadevanja Unije in držav članic Romom niso prinesla strukturnih in trajnih izboljšav, še zlasti ne na ključnih področjih, kot so izobraževanje, stanovanja in zaposlovanje, in da se ta neuspeh danes javno priznava;

42. obžaluje pomanjkanje zaokrožene in integrirane politike EU, ki bi posebej obravnavala diskriminacijo proti Romom ter glavne probleme, s katerimi se soočajo, kot so bili opredeljeni z nekaterimi mehanizmi za nadzor in spoštovanje človekovih pravic, med njimi predpristopno ocenjevanje, ki ga izvaja Evropska komisija, sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice in poročila agencije; potrjuje kolektivno dolžnost Unije, da

poišče odgovor na omenjene probleme, ki predstavljajo eno izmed najobsežnejših in najbolj zapletenih vprašanj na področju človekovih pravic, ter da v to vloži vse napore;

43. poudarja, da je potreben celostni pristop za odpravo diskriminacije, ki bo temeljil na spoštovanju človekovih pravic in obravnaval evropsko razsežnost diskriminacije Romov; ocenjuje, da bi se morala okvirna strategija Evropske unije za vključitev Romov v družbo lotiti sledečih vprašanj:

   - segregacija Romov pri dostopu do stanovanj, njihova izključenost iz zaposlovanja in javnega izobraževanja,
   - pogosto neupoštevanje njihovih pravic s strani državnih organov in njihova premajhna politična zastopanost,
   - zelo nezadostna poroštva za preprečevanje rasne diskriminacije na lokalni ravni in premalo številni programi za integracijo; diskriminacija pri zdravstveni negi, med drugim prisilna sterilizacija in pomanjkanje ustreznih informacij o načrtovanju družine in dostopu do kontracepcije,
   - diskriminacija, ki jo izvaja policija, še posebej v primerih (namernih) streljanj, požigov, pretepov ali drugega nasilja, katerim ne sledijo objektivne preiskave; rasni profil - med drugim jemanje prstnih odtisov in druge oblike pridobivanja podatkov – in precej neomejena pooblastila policije, zaradi česar prihaja do zlorab brez disciplinskih kazni; precejšnje pomanjkanje programov usposabljanja in ozaveščanja glede diskriminacije, ki jo izvaja policija.

Enake možnosti

44. poziva države članice, naj okrepijo spoštovanje, zaščito in izvajanje pravic iz konvencije Združenih narodov o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk, ter od zadevnih držav članic zahteva, da umaknejo svoje zadržke in ratificirajo izbirni protokol h konvenciji[1],

45. poziva, naj se posebna pozornost posveti položaju priseljenk in žensk, ki pripadajo etničnim manjšinam, saj je njihova marginalizacija še večja zaradi večplastne diskriminacije tako v njihovih skupnostih kot zunaj njih; priporoča sprejetje integriranih nacionalnih programov ukrepanja za boj proti večplastni diskriminaciji, še posebej če se v neki državi z vprašanji diskriminaciji ukvarjajo različni organi;

46. poudarja, da je treba priznati problem nasilja, katerega žrtve so ženske, še posebej družinsko nasilje, ter da se je treba proti njemu boriti na evropski in nacionalni ravni, saj gre za zelo razširjeno kršenje pravic žensk, ki se ga pogosto podcenjuje. Zato od držav članic zahteva, da sprejmejo ustrezne in učinkovite ukrepe, ki bodo ženskam zagotavljali življenje brez nasilja, ob ustreznem upoštevanju deklaracije o odpravi nasilja nad ženskami[2]; poziva Komisijo, naj predstavi zakonodajni predlog za boj proti nasilju nad ženskami in za zaščito žrtev;

47. poudarja, da je treba povečati ozaveščenost javnosti glede pravice do zdrave reprodukcije in spolnosti, in poziva države članice, naj zagotovijo ustrezno spolno vzgojo ter zaupne

[1] Izbirni protokol h konvenciji o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk, ki je bil sprejet 15. oktobra 1999.
[2] Deklaracija Združenih narodov o odpravi nasilja nad ženskami, ki je bila sprejeta 20. decembra 1993.

informacije in svetovanje ter poenostavijo načine kontracepcije, da bi preprčili nezaželene nosečnosti ter nezakonite in tvegane splave;

48. poudarja, da so ženske navkljub napredku, ki je bil storjen pri njihovem zaposlovanju, ter navkljub njihovi visoki stopnji izobrazbe še vedno manj plačane za svoje delo kot moški, jih ni toliko na vodilnih položajih, delodajalci pa sumničavo obravnavajo njihovo nosečnost in materinstvo;

49. zahteva od držav članic in socialnih partnerjev, da sprejmejo ukrepe za boj proti spolnemu in psihičnemu nadlegovanju na delovnem mestu;

50. vztraja, da je treba ženske podpreti na njihovi poklicni poti; poziva Komisijo in države članice, naj spodbujajo deljen starševski dopust in očetovski dopust ter uskladijo stroške za materinski in očetovski dopust, zato da ženske ne bodo več predstavljale dražje delovne sile kot moški;

51. zahteva od držav članic, da se skupaj s socialnimi partnerji borijo proti diskriminaciji nosečnic na trgu dela in naj sprejmejo vse potrebne ukrepe, ki bodo materam zagotavljali visoko raven zaščite; od Komisije zahteva, da opravi bolj natančno oceno skladnosti nacionalnih določb s tega področja s pravom Skupnosti in da po potrebi predlaga ustrezno revizijo zakonodaje Skupnosti;

52. opozarja na veliko število partnerjev (večinoma žensk) samozaposlenih (predvsem v kmetijstvu), katerih pravni status je v številnih državah članicah nejasen, zaradi česar lahko pride do finančnih težav in posebnih pravih problemov v zvezi z materinskim dopustom in bolniško, nabiranjem točk za pokojnino in dostopom do socialne varnosti ter pri ločitvi;

53. poudarja, kako pomembno je zagotoviti, da so državljani tretjih držav, ki vstopajo na ozemlje Evropske unije, seznanjeni z obstoječimi zakoni in družbenimi konvencijami s področja enakosti spolov v državi gostiteljici, da bi se tako izognili diskriminaciji, ki je posledica nerazumevanja pravnega in družbenega konteksta;

54. zahteva od držav članic, da zavrnejo sklicevanje na navade, običaje in vse druge verske razloge za opravičevanje kakršnega koli nasilja nad ženskami ali za sprejemanje politik, ki bi lahko ogrožale njihovo življenje;

Spolna usmerjenost

55. meni, da diskriminatorne pripombe političnih ali verskih voditeljev, ki so uperjene proti homoseksualcem, spodbujajo sovraštvo in nasilje, zato od ustreznih organov zahteva, da jih obsodijo;

56. pozdravlja objavo prvega tematskega poročila agencije, ki je bilo oblikovano na njegovo zahtevo in ki obravnava homofobijo in diskriminacijo v državah članicah zaradi spolne usmerjenosti;

57. opozarja vse države članice, da se v skladu s sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice pravica do zbiranja lahko uveljavlja tudi, če je mnenje tistih, ki to pravico uveljavljajo, v nasprotju z mnenjem večine, in da je posledično diskriminatorna

prepoved parad, kot tudi neizpolnjevanje dolžnosti, da se zaščiti njihove udeležence, v nasprotju z načeli Evropskega sodišča za človekove pravice;

58. poziva Komisijo, da predstavi predloge, ki bodo zagotovili, da bodo države članice izvajale načelo vzajemnega priznavanja v zvezi s homoseksualnimi pari, naj si bodo poročeni ali v registriranem civilnem partnerstvu, še posebej kadar uveljavljajo svojo pravico do prostega gibanja, kot izhaja iz prava Evropske unije;

59. zahteva od Komisije, naj izvede študijo o položaju transeksualcev v državah članicah ter državah kandidatkah, še posebej glede njihove izpostavljenosti nadlegovanju in nasilju;

Ksenofobija

60. poziva Svet in Komisijo ter oblasti na lokalni, regionalni in nacionalni ravni v državah članicah, naj uskladijo svoje ukrepe za boj proti antisemitizmu in preprečevanje napadov na manjšinske skupine v državah članicah, med njimi Rome in državljane tretjih držav, da bi spoštovali načela strpnosti in nediskriminacije ter spodbujali družbeno, gospodarsko in politično integracijo;

61. poziva države članice, naj odločno preganjajo vse oblike sovraštva, ki se odražajo v rasističnih programih v medijih in v člankih z nestrpno vsebino, v zločinih iz sovraštva proti Romom, priseljencem, tujcem in drugim manjšinskim skupinam, ter v besedilih glasbenih skupin ali na neonacističnih koncertih, ki se pogosto v javnosti odvijajo brez kakršnih koli posledic;

Starejše in invalidne osebe

62. poziva socialne partnerje, naj si močno prizadevajo za odpravo diskriminacije zaradi invalidnosti ali starosti ter naj korenito izboljšajo dostop starejših in invalidnih oseb na trg dela ter do programov usposabljanja;

63. meni, da je treba vsem, ki potrebujejo geriatrično nego ali nego zaradi bolezni ali invalidnosti, zagotoviti dostop do kakovostne nege in zdravljenja;

Oborožene sile

64. opozarja, da se temeljne pravice ne prenehajo ob vhodu v vojašnice in da se v celoti nanašajo tudi na državljane, ki nosijo uniformo, torej na zaposlene v oboroženih silah;

65. priporoča vsem državam članicam in Uniji, da svojemu vojaškemu osebju zagotovi pravico do ustanavljanja poklicnih združenj ter članstva in aktivnega delovanja v njih ter do kolektivnega pogajanja za zaščito njihovih socialnih interesov;

66. poziva države članice, naj svojemu aktivnemu vojaškemu osebju podelijo pravico do kandidiranja na volitvah in članstva v demokratičnih političnih strankah;

67. priporoča državam članicam, naj ustanovijo neodvisno civilno ustanovo, urad varuha, katerega glavna naloga bo zagotavljanje spoštovanja temeljnih pravic v oboroženih silah;

Priseljenci in begunci

Dostop do zaščite

68. je šokiran nad tragično usodo ljudi, ki umrejo na poti, ko poskušajo priti na ozemlje Evropske unije, kadar so zakonite poti preseljevanja iz tretjih držav v Evropsko unijo skoraj neobstoječe, zaradi česar je usoda migrantov v rokah vodnikov za ilegalne prehode čez mejo in trgovcev z ljudmi in/ali s potovanjem do Evrope tvegajo svoja življenja, pri čemer jih vsako leto več tisoč umre;

69. zahteva od Komisije in držav članic, da oblikujejo realistične in dolgoročne politike za priseljevanje ter bolj prožna pravila za prosilce za azil, namesto tega, da vse svoje napore vlagajo v preprečevanje nezakonitega priseljevanja, pri čemer uporabljajo naraščajoči niz mejnih pregledov na evropskih mejah, pri katerih primanjkuje mehanizmov za identifikacijo možnih prosilcev za azil, zaradi česar prihaja do kršitev načela o nevračanju, kot je zapisano v konvenciji o statusu beguncev iz leta 1951;

70. zahteva od Sveta, da razjasni razliko med vlogo Evropske agencije za upravljanje in operativno sodelovanje na zunanjih mejah držav članic Evropske unije (FRONTEX) ter vlogami držav članic, kadar ni jasno in pregledno, kakšen je točen obseg pristojnosti agencije pri usklajevanju in načinih izvajanja operacij, da bi tako pri mejnih pregledih zagotovili spoštovanje človekovih pravic; meni, da je nujno treba okrepiti pristojnosti FRONTEX in vanje vključiti reševanju na morju;

71. od Sveta in Komisije zahteva, da FRONTEX pooblastita za vzpostavitev strukturiranega sodelovanja z agencijo in visokim komisariatom Združenih narodov za begunce, da bi lažje izvajali operacije, ki upoštevajo zaščito človekovih pravic;

72. je zaskrbljen nad težnjo, da se mejni pregledi opravljajo vse dlje in dlje od geografskih meja Unije, zaradi česar je težko nadzirati, kaj se dogaja, ko osebe, ki želijo pridobiti status beguncev ali ki potrebujejo mednarodno zaščito, stopijo v stik z organi tretje države;

73. zahteva, da se na evropski ravni uskladijo merila za priznavanje statusa begunca, da bi tako med državami članicami poenotili delež priznavanja; ugotavlja, da sedanji sistem deluje kot „azilna loterija”, kot kažejo diametralno različni deleži priznavanja statusa begunca pri podobnih skupinah prosilcev za azil v različnih državah članicah; poudarja, da morajo ta merila spoštovati visoke in ne minimalnih standardov, saj predstavlja zmožnost sprejemanja in zaščite prosilcev za azil identiteto evropskih družb;

Sprejetje dublinskega sistema

74. je zaskrbljen nad prakso več držav članic, ki zaradi postopkovnih omejitev, ki veljajo za „dublinske premeščence”, zavračajo prošnje za azil, če prosilci niso navzoči, ali razglasijo prošnjo kot razveljavljeno, ker prosilci niso navzoči, zaradi česar je lahko veliko prosilcev ob možnost, da se njihova utemeljena prošnja obravnava ali da vložijo pritožbo;

75. obžaluje, da nekatere države članice sistematično pridržujejo prosilce za azil do njihove predaje v državo, ki je odgovorna za obravnavo njihove prošnje; meni, da te osebe ne bi smele biti pridržane;

Sprejem

76. zahteva od vseh držav članic, da določbe iz direktive o sprejemu izvajajo tudi v primeru „dublinskih premeščencev" ter da vanje vključijo področja, ki so sedaj izključena, kot na primer centre za pridržanje in tranzitna območja; vztraja pri dejstvu, da so ustrezni pogoji sprejema bistvenega pomena za pravičen in učinkovit azilni postopek ter da mora sprejem vsem osebam zagotoviti dobro počutje in dostojanstvo;

77. zahteva od držav članic, da poskrbijo za materialni sprejem, ki bo vsem prosilcem za azil zagotovil ustrezne pogoje za zdravje in vsakdanje življenje;

78. zahteva od Komisije, da še naprej strogo ocenjuje prenos direktive o sprejemu, da ne bi številne države članice, če direktiva ne bila prenesena ali bi bila prenesena le delno, izvajale praks, ki ne bi dosegale minimalnih standardov, kot jih določa direktiva;

79. opozarja, da morajo biti tudi migranti, ki ne oddajo prošnje za azil, sprejeti v ustreznih in prilagojenih strukturah, kjer se lahko s pomočjo usposobljenih tolmačev in varuhov seznanijo s svojimi pravicami in z možnostmi, ki jih ponuja zakonodaja države gostiteljice, pravo Skupnosti in mednarodne konvencije; poudarja, da strukture sprejema ne smejo biti strukture pridržanja;

80. zahteva, da se posebno pozornost nameni položaju otrok beguncev, prosilcev za azil in migrantov, in otrok, katerih starši so prosilci za azil, begunci ali osebe brez dokumentov, da bi vsakemu otroku omogočili polno uveljavljanje svojih pravic, kot izhajajo iz konvencije Združenih narodov o pravicah otroka, med katerimi je tudi pravica do nediskriminacije, pri čemer je treba pri vseh ukrepih na prvem mestu upoštevati interes otroka; obsoja dvojni izobraževalni sistem in različne vrste nege in pomoči, ki ga nekatere države članice razvijajo za otoke z državljanstvom in tiste brez; obsoja razmere, kjer ima izvajanje zakonov o priseljevanju prednost pred izvajanjem določb o zaščiti otroka;

81. zahteva, da se nameni posebno pozornost mladoletnim osebam brez spremstva in tistim, ki so bile na poti do ozemlja Unije po nezakonitih poteh priseljevanja ločene od svojih staršev, ter poudarja, da so jim države članice dolžne zagotoviti pomoč in posebno zaščito; od vseh organov, torej lokalnih, regionalnih in nacionalnih, ter od evropskih institucij zahteva, da tesno sodelujejo za zaščito otrok pred vsemi oblikami nasilja in izkoriščanja, da brez odlašanja imenujejo njihovega skrbnika, da jim nudijo pravno pomoč, da poskušajo najti njihovo družino in da izboljšajo pogoje njihovega sprejema z nudenjem ustreznega bivališča ter olajšanim dostopom do zdravstvenih storitev, izobraževanja in usposabljanja, še posebej pri učenju uradnega jezika države gostiteljice, poklicnem usposabljanju in popolni vključitvi v šolski sistem;

82. opozarja, da upravno pridržanje otrok ni dovoljeno in da se lahko otroke, ki jih spremlja družina, pridrži le v izjemnih primerih za najkrajši možni čas in le če je to v njihovem interesu, v skladu s členoma 3 in 37(b) konvencije Združenih narodov o pravicah otroka;

Vključevanje v družbo

83. zahteva večjo mero usklajevanja nacionalnih politik za vključevanje državljanov tretjih držav v družbo in pobud EU na tem področju; poudarja, da bi morala skupna temeljna načela za skladen evropski okvir na tem področju zagotavljati, da politika vključevanja zajema, vendar tudi presega politiko nediskriminacije ter da vključuje celo vrsto področij, kot sta zaposlovanje in izobraževanje;

84. poziva k razvoju programov vključevanja, ki bi bili v kontekstu priseljevanja po širitvi namenjeni preprečevanju možnih trenj med migranti znotraj njihovih skupnosti in v odnosih z avtohtonimi skupnostmi;

85. meni, da za priseljenske manjšine najbolj nujno, da se čim hitreje vključijo v družbo države, kjer živijo, pri čemer mora vladati ozračje vzajemnosti; prav tako meni, da je potrebno vsem osebam, ki so rojene in ki živijo v državi članici, priznati državljanske pravice, povezane z državljanstvom, tudi v primerih ko oseba ne more ali ne želi naturalizacije;

86. je zaskrbljen, ker pomanjkanje učinkovitih politik vključevanja vodi do izključenosti več sto tisoč oseb brez državljanstva iz poklicnega, družbenega in političnega življenja;

Vrnitev

87. je zelo zaskrbljen nad vse bolj negotovim položajem prosilcev za azil, katerih prošnje za azil so bile v Evropi zavrnjene zaradi administrativne neučinkovitosti, predolgih azilnih postopkov, prenagljenih vrnitev ali vrnitev v države, ki niso varne, vse pogostejšega pridrževanja pred vrnitvijo, neustreznih vrnitev ranljivih oseb, umika socialne pomoči, kar sili v vrnitev, ter neustreznih postopkov vrnitve;

88. vztraja pri dejstvu, da se lahko osebe pošlje nazaj v njihovo državo le po pravični in popolni obravnavi njihove prošnje; ocenjuje, da bi morale osebe v primeru nemogočih ali nečloveških vrnitev zaradi kritičnih razmer v njihovi državi izvora na področju človekovih pravic prejeti dovoljenje za bivanje, ki bi jim omogočilo zakonito bivanje;

89. poudarja, da so države članice dolžne preverjati življenjske pogoje oseb, ki so bile vrnjene v državo izvora, ter njihovo vključevanje v družbo ter da morajo sprejeti ukrepe, da se jim nudi ustrezna pomoč; meni, da je še toliko bolj nujno spremljati položaj migrantov, ki so vrnjeni v državo tranzita;

Pridržanje in sporazumi o ponovnem sprejemu

90. je zaskrbljen, da se je v zadnjih letih število centrov za pridržanje tujcev v državah članicah in na njihovih mejah povečalo; na osnovi številnih poročil, vključno s poročili delegacij Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve, ki pričajo o pogostih kršitvah človekovih pravic, poziva, da se sprejmejo naslednji ukrepi:

   – zagotovitev dostopa nevladnih organizacij, specializiranih na področju varstva temeljnih pravic priseljencev in prosilcev za azil, tako da bo njihova prisotnost v centrih za pridržanje temeljila na zakonodaji in ne bo odvisna le od dobre volje;

– ustanovitev neodvisnega nadzornega organa na evropski ravni, ki bo odgovoren za nadzor nad spoštovanjem človekovih pravic v centrih za pridržanje;

– poziv agenciji, naj letno pripravi poročilo, ki bo analiziralo položaj oseb v centrih za pridržanje, za katere so pristojne države članice zunaj ali znotraj svojih meja, ter ga predloži Evropskemu parlamentu;

91. je zaskrbljen zaradi dejstva, da so od leta 2002 klavzule o ponovnem sprejemu vključene v večino dvostranskih sporazumov, sklenjenih med EU in tretjimi državami, vključno s trgovinskimi sporazumi, s čimer prihaja do vse večjega zunanjega izvajanja politike priseljevanja Evropske unije, za katero je značilen nezadosten parlamentarni nadzor na evropski in nacionalni ravni; zato poziva Komisijo in Svet, da s to prakso prenehata, ter da v primeru, ko se te klavzule kljub temu vključijo, v zgodnji fazi pogajanj o takem sporazumu vključita Evropski parlament in mu redno poročata o številu oseb, ki so izgnane iz Evropske unije;

Svoboda izražanja

92. ščiti svobodo izražanja kot eno temeljnih vrednot Evropske unije; meni, da se mora izvajati v okviru zakonodaje, biti uveljavljena poleg osebne odgovornosti, ter temeljiti na spoštovanju zakonodaje in sočloveka; priznava, da se je treba o ravnovesju med temi zahtevami vedno odločiti na podlagi demokratične razprave;

93. pozdravlja na splošno zadovoljive razmere glede svobode tiska v državah članicah, saj se jih je 25 med njimi uvrstilo na prvih petdeset mest „Svetovne lestvice o svobodi tiska za leto 2007“, ki so jo pripravili Novinarji brez meja, pri čemer sta Bolgarija in Poljska na 51. in 56. mestu;

94. poziva države članice, ki so v zadnjih letih uporabile svoje pravosodne institucije za kršitev pravic novinarjev glede zaupnosti njihovih virov, da izboljšajo zakonodajo in prakse ter jih uskladijo s sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice z dne 27. marca 1996 in priporočilom Odbora ministrov Sveta Evrope o pravicah novinarjev glede nerazkrivanja svojih virov informacij[1], saj je kršitev te pravice danes največja grožnja svobodi izražanja novinarjev v EU in se v zadnjih letih ta situacija ni bistveno izboljšala;

95. meni, da sta svoboda izražanja in svoboda tiska splošni človekovi pravici, ki ju ne sme ogrožati posameznik ali skupina, ki bi se čutila napadena zaradi nečesa, kar je bilo napisano ali povedano; obenem poudarja, da je treba na sodiščih zagotoviti pravico do odškodnine v primeru napačne novice ali obrekovanja v skladu z obstoječo zakonodajo;

96. meni, da bi se morala svoboda tiska vedno izvajati v mejah zakonodaje, vendar je obenem zaskrbljen zaradi dejstva, da so poskusi iz zadnjih let, katerih namen je bil iz javnih razprav izločiti nekatere teme, v več državah članicah povzročili določeno obliko cenzure ali avtocenzure v medijih;

[1] Priporočilo št. R (2000)7.

Otrokove pravice

Nasilje, revščina in delo

97. obsoja vsakršno nasilje nad otroki in vztraja zlasti na tem, da se je treba bojevati proti vsem najpogostejšim oblikam nasilja, ki ga je mogoče najti v državah članicah: spolne zlorabe, nasilje v družini, telesno kaznovanje v šolah in različne oblike zlorab v institucijah;. zahteva vzpostavitev varnih, zaupnih in dostopnih mehanizmov, ki bi otrokom v vseh državah članicah omogočili, da prijavijo nasilje, in da je o teh mehanizmih javnost dobro obveščena;

98. zahteva od držav članic, da izvajajo stroge ukrepe za odpravo različnih oblik izkoriščanja otrok, vključno z izkoriščanjem za prostitucijo, trgovanje z drogami, žeparstvo in beračenje ter z drugimi oblikami izkoriščanja;

99. poziva trinajst držav članic, ki v zvezi s tem nimajo določene zakonodaje, da popolnoma prepovejo telesne kazni, v skladu s študijo Združenih narodov o nasilju nad otroki iz leta 2006, v kateri je ta oblika opredeljena kot najpogostejša oblika nasilja nad otroki;

100. poudarja, da si morajo vse politike, na ravni EU in na nacionalni ravni, prizadevati za odpravo dela otrok v vseh oblikah; meni, da je redno izobraževanje najboljši način za rešitev te težave, saj se na ta način zlorabe preprečujejo, obenem pa se prekine začarani krog nepismenosti in revščine;

101. opaža, da v nekaterih državah članicah na tisoče otrok na podeželskih in mestnih območjih opravlja najslabša dela, zato poziva države članice, naj se odločno spopadejo s težavo tako, da strogo izvajajo nacionalno zakonodajo ter organizirajo nacionalne izobraževalne kampanje za otroke in starše;

102. opozarja, da okoli 20 % otrok v EU živi pod pragom revščine ter da najranljivejši med njimi prihajajo iz enostarševskih družin in/ali imajo starše, rojene v tujini; zato vztraja, da je treba sprejeti primerne ukrepe za pomoč, osredotočene na potrebe otrok, vključno z ukrepi za podporo družinam, in poziva države članice, zlasti tiste, kjer je stopnja revščine med najvišjimi, da si zastavijo ambiciozne in uresničljive cilje za zmanjšanje revščine otrok;

103. poziva Komisijo, naj poskuša vključiti različne strategije, ki posebej obravnavajo revščino otrok, brezposelnost mladih in socialno vključevanje manjšin, v vse ustrezne razvojne strategije, vključno s strateškimi dokumenti in usmeritvenimi programi za zmanjševanje revščine;

Diskriminacija

104. poziva Komisijo in države članice, da posebno pozornost namenijo diskriminaciji otrok, ki se pogosto kaže v različnih oblikah ter ki zadeva zlasti otroke z ulice, ki pripadajo etničnim manjšinam in skupinam priseljencev, in invalidne otroke, ter ki pogosto vodi v pomanjkanje dostopa do izobraževanja in do zdravstvenih storitev;

105. poziva, da se za romske otroke, zlasti – vendar ne izključno – v državah članicah, kjer so Romi velika etnična manjšina, uporabijo posebni ukrepi, da se odpravijo diskriminacija, ločevanje, socialna izključenost in izključenost iz šole, katerih žrtve so pogosto romski otroci; poziva zlasti države članice, da si prizadevajo odpraviti preveliko in neupravičeno vključevanje romskih otrok v ustanove za duševno prizadete, da organizirajo kampanje za spodbujanje šolanja ter si prizadevajo za to, da se številnim romskim otrokom ne bi zavrnila prošnja za osebno izkaznico;

106. poziva države članice, da odpravijo vse omejitve pravic staršev glede stikov s svojimi otroki zaradi različnih narodnosti, zlasti glede odločitve o uporabi jezika, ki ni uradni jezik dane države, če te prakse niso v interesu zadevnega otroka ter diskriminirajo starše in otroke na podlagi jezika;

Pravice mladih

107. meni, da se mora pridržanje mladoletnih prestopnikov uporabiti kot ukrep v skrajni sili in za čim krajše obdobje, ter zato poziva, da se za mladoletnike namesto pridržanja določijo druge možnosti; vztraja, da se izvajajo ukrepi za prevzgojo, kot so javna dela, s čimer se zagotovi ponovno vključevanje teh oseb v družbo in delovno okolje;

108. ugotavlja, da starost, ko oseba postane kazensko odgovorna, ni enaka v vseh državah članicah, in je zaskrbljen, ker je v nekaterih državah članicah običajno, da se otrokom sodi kot odraslim, v drugih pa so sodišča za mladoletnike zaprta; poziva države članice, da uskladijo svoje pravosodne sisteme, da se nobenemu otroku ne bo sodilo kot odraslemu;

109. poziva vse države članice, da zagotovijo učinkovito in neodvisno zastopanje otrok v vseh sodnih in podobnih postopkih, ki jih zadevajo, ter da se jim določi začasnega zastopnika, če jih ne more zastopati noben član njihove družine; poudarja, da bi morali organi obvestiti vse otroke, vključno s tistimi, ki so v sodnih skrbstvenih ustanovah, o obstoju mehanizmov za pritožbe;

Pomoč otrokom

110. poziva države članice, da zagotovijo pravice otrok družinam ter da poiščejo učinkovite rešitve, da ne pride do zapuščanja otrok; prav tako poziva države članice, da se odmaknejo od politike velikih institucij, in namesto tega prenovijo, razvijejo in okrepijo druge učinkovite izobraževalne strukture, ki temeljijo na družini in skupnosti; poziva Komisijo, da preuči in določi skupno opredelitev mednarodne posvojitve in politiko EU na tem področju;

111. poziva države članice, da sprejmejo potrebne ukrepe, ki zagotavljajo kakovost struktur za sprejem otrok, vključno z nenehnim poklicnim usposabljanjem, dobrimi delovnimi pogoji in dostojno plačo za tiste, ki se poklicno ukvarjajo z otroki; poudarja, da takšne strukture in njihovo osebje otrokom zagotavljajo trdne temelje za njihovo prihodnost, koristne pa so tudi za starše, zlasti za tiste z velikimi delovnimi obremenitvami ali za enostarševske družine, ter da zagotavljajo tudi drugo možnost za otroke z nezadostnimi ali neobstoječimi družinskimi strukturami;

112. ugotavlja, da je zagotovljeno varstvo majhnih otrok v ustanovah za kolektivno varstvo (jasli, vrtci) eden najboljših načinov za odgovor na vprašanje, kako uravnotežiti delo in družinsko življenje, in zagotoviti, da otroci že v zelo zgodnji razvojni fazi uživajo enake možnosti in se socializirajo;

Udeležba

113. opozarja, da imajo otroci pravico izraziti svoje mnenje glede na svojo starost in zrelost, ter da jim je treba omogočiti, da pripadajo skupini otrok ali združenju, kjer lahko srečujejo druge otroke in se v tem okviru izražajo; zato poziva države članice in lokalne organe, da spodbujajo projekte, ki bi otrokom omogočili, da se na ta način izražajo, v okviru lokalnih otroških svetov in parlamentov, pri čemer je treba zagotoviti, da se vključijo najbolj izključeni otroci ter da so otroci o teh dejavnostih dobro obveščeni;

114. pozdravlja dejstvo, da je Komisija vzpostavila forum, ki združuje predstavnike evropskih institucij ter nacionalne in mednarodne organizatorje, ki delajo na področju pravic otroka; meni, da bi moralo biti sodelovanje otrok eden glavnih ciljev foruma, zato poziva Komisijo, da zagotovi sodelovanje otrok na vseh stopnjah dejavnosti foruma;

115. meni, da je pomembno, da se otroke na dostopen način in s primernimi sredstvi obvesti o njihovih pravicah; poziva Komisijo, da razvije učinkovita sredstva za komunikacijo, ki bodo okrepila zavest otrok o lastnih pravicah, o razmerah otrok v državah članicah in dejavnostih EU na tem področju;

Socialne pravice

116. meni, da se je proti revščini in socialni izključenosti mogoče boriti le z zagotavljanjem gospodarskih in socialnih pravic za vse; zato odobrava odločitev o tem, da leto 2010 postane Evropsko leto za boj proti revščini in socialni izključenosti; poziva Komisijo in države članice, da določijo ambiciozne cilje na tem področju in jih uresničujejo;

117. vztraja, da obstaja skupek nedeljivih in soodvisnih temeljnih pravic, ki morajo biti zagotovljene vsem ljudem;

118. poziva države članice, ki še niso ratificirale spremenjene Evropske socialne listine Sveta Evrope, da to nemudoma storijo;

Revščina

119. poudarja, da je treba nameniti vse večji pomen politikam „aktivnega vključevanja“ oseb, ki so najbolj oddaljene od trga dela;

120. upa, da se bo socialna razsežnost resnično vključila v vse politike EU;

121. se zavzema za trajnosten socialen razvojni model, skladen s pristopom, ki temelji na socialnih pravicah in katerega namen je zlasti večja socialna kohezija;

122. zahteva vzpostavitev instrumentov na evropski ravni, katerih namen je določiti visoke socialne standarde, da se vsem zagotovi dostop do dostojnih prihodkov in do visokokakovostnih storitev splošnega pomena;

123. meni, da je univerzalen dostop do storitev splošnega pomena pomembna socialna pravica;

124. opozarja, da mora boj proti revščini potekati v sodelovanju z najbolj prikrajšanimi skupinami prebivalstva, ki jih to najbolj zadeva ter ki lahko iz lastnih izkušenj povedo o posledicah onemogočenega dostopa do pravic in predlagajo morebitne rešitve; upa, da se bo čim prej vzpostavila participativna demokracija, ki posebno pozornost namenja sodelovanju oseb, ki se srečujejo z revščino, izključenostjo, diskriminacijo in neenakostjo;

Zdravje

125. vztraja, da mora imeti v sistemu zdravstvenega varstva in dolgotrajne oskrbe glavno vlogo posameznik kot upravičenec storitev ter da imajo njegove pravice prednost pred donosnostjo javnih zdravstvenih služb;

126. ugotavlja, da nekatere države članice zvišujejo cene tistega dela zdravljenja, ki ga morajo plačati bolniki, in v zvezi s tem poziva, da morajo imeti zapostavljene skupine še naprej brezplačen dostop do ustreznega zdravstvenega varstva; vztraja na dejstvu, da mora splošno kritje temeljiti na solidarnosti ter zagotavljati zaščito pred revščino in socialno izključenostjo, pri čemer mora koristiti predvsem tistim z nizkimi dohodki in tistim, katerih zdravstveno stanje zahteva intenzivno, dolgo ali drago zdravljenje;

127. poziva vlade držav članic, da spodbujajo usklajevanje preventivnih zdravstvenih programov, ki so namenjeni različnim starostnim skupinam in vključujejo zlasti spodbujanje zdravja in zdravstvene vzgoje, ter da je treba pri uporabi zdravstvenih storitev očitno večji pomen nameniti preprečevanju;

Delavci

128. vztraja na večji preglednosti trga dela tako, da bo vsako delo (za določen čas, za nedoločen čas, s polnim delovnim časom, s krajšim delovnim časom) dostojno plačano in v zvezi s katerim se bodo v celoti spoštovale pravice delavcev;

129. poziva države članice in Komisijo, da pri pripravi novih predlogov na tem področju upoštevajo, da je treba obstoječim pravicam delavcev dodati nove pravice, kot je pravica do vseživljenjskega usposabljanja in učenja;

130. priznava, da je v številnih državah članicah minimalna plača zelo nizka ali nižja od ravni, potrebne za preživetje, zato upa, da se bo na evropski ravni vzpostavila metodologija za določitev nacionalne minimalne plače, da bodo vsi delavci v Evropski uniji imeli plačo, ki bo zadoščala njihovim osnovnim potrebam;

131. poziva države članice ali države kandidatke, da ratificirajo in v celoti izvajajo konvencije Mednarodne organizacije dela; poziva Komisijo in države članice, naj podprejo Mednarodno organizacijo dela pri krepitvi njenega nadzornega sistema in mehanizmov;

132. spodbuja podjetja, da sprejmejo odgovorno, nediskriminacijsko kadrovsko politiko in politiko poklicnega razvoja, da se pospeši zaposlovanje žensk in prikrajšanih na trgu dela;

133. poziva Komisijo in države članice, da predlagajo strategije, katerih cilj bi bil ponuditi kakovostne zaposlitve osebam, ki so najbolj oddaljene od trga dela, ter da začnejo reševati težave „revnih delavcev“; meni, da bi take strategije morale obravnavati vprašanja glede pravičnih plač, usklajevanja dela in zasebnega življenja, dobrih delovnih pogojev in varnosti zaposlitve;

Nezakonito zaposlovanje

134. poziva države članice, naj ratificirajo konvencijo Združenih narodov o pravicah delavcev migrantov[1] in opozarja na dejstvo, da večina delavcev, ki kot priseljenci nimajo primernih dokumentov, opravlja dela, ki so zakonita in nujna za evropsko gospodarstvo, na primer pobiranje sadja, gradbena in vzdrževalna dela ter skrb za bolne, starejše ali otroke;

135. poziva evropske institucije in države članice, da ne uporabljajo več izraza „nezakoniti priseljenci“, ki ima zelo negativne konotacije, ampak da namesto tega uporabljajo „nezakoniti delavci/migranti“ ali „delavci/migranti brez urejenega statusa“;

136. ponovno poudarja, da je delovno pravo namenjeno zaščiti delavcev, ki so v nepravičnih delovnih razmerjih, kar velja predvsem za delavce brez urejenega statusa, in poziva države članice, da ohranijo pravico članstva v sindikatih za vse delavce, tudi za tiste brez urejenega statusa;

137. poziva Komisijo, naj nameni enako pozornost in prednost politiki priseljevanja, ki se sedaj razvija, in „sankcijam zoper delodajalce državljanov tretjih držav, ki nezakonito prebivajo v EU“, s tem, da jih obravnava skupaj;

138. vztraja, da je prva naloga inšpektorjev za delo, da zaščitijo delavce, ne pa da izvajajo zakone o priseljevanju, in poziva države članice, da:

- razlikujejo med vprašanjem statusa priseljencev in inšpekcijskimi pregledi na delovnih mestih, ter zagotovijo, da se lahko delavci brez urejenega statusa pritožijo nad izkoriščevalskimi delodajalci v popolni varnosti, ne da bi jim grozil izgon;

- investirajo v usposabljanje delovnih inšpektorjev in tistih, ki nudijo pomoč delavcem brez urejenega statusa, o možnostih vložitve uradne pritožbe glede kršenja delovne zakonodaje;

- vzpostavijo sistem sankcij, ki ne bi kaznoval delavcev namesto delodajalcev;

Nastanitev

139. ugotavlja, da stanovanja v Evropi vse bolj postajajo tržno blago, kar povzroča nenehno in nesorazmerno višanje cen, zaradi česar so številne osebe izključene iz trga nepremičnin, s tem pa se krši njihova pravica do primernega bivališča;

[1] Mednarodna konvencija o varstvu pravic vseh delavcev migrantov in njihovih družinskih članov, ki jo je sprejela Generalna skupščina Združenih narodov z resolucijo št. 45/158 z dne 18. decembra 1990.

140. meni, da je nezadostno število primernih in dostopnih stanovanj v vseh državah članicah dejavnik, ki ljudi vodi v revščino, v kateri morajo nato živeti; glede na ključno vlogo stanovanj v politiki socialnega vključevanja, poziva Komisijo, da državam članicam pomaga pri izboljšanju njihovih sistemov socialnih stanovanj;

141. poziva države članice, da vzpostavijo stanovanjske strategije z jasno določenimi cilji, prednostnimi nalogami in proračunom, na podlagi minimalnih zahtev iz stališča komisarja Sveta Evrope za človekove o pravici do bivališča iz oktobra 2007;

Starejše osebe

142. meni, da je staranje prebivalstva izziv, ki ga je treba obravnavati kot priložnost za tesnejšo vključenost ljudi z dolgimi in kakovostnimi izkušnjami v družbo, s čimer se prispeva k spodbujanju aktivnega staranja;

143. meni, da je treba posebno pozornost nameniti starejšim ženskam, ki živijo same, saj so posebej ranljiva skupina in so pogosto prve žrtve revščine, ko pride do gospodarskega upada;

144. priporoča državam članicam, da vzpostavijo redne zdravstvene preglede za starejše osebe, da se kakovost njihovih življenj ne zmanjša, in dolgoročno hospitalizacijo, kjer je to mogoče, ter da dajo prednost, če je mogoče, negi na domu;

* * *

145. naroči svojemu predsedniku, da to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, vladam in parlamentom držav članic in držav kandidatk, agenciji, odboru ministrov, parlamentarni skupščini in komisarju za človekove pravice Sveta Evrope, ustreznim organom Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi ter Organizaciji združenih narodov.